

פרשת כי תבוא – ראשון

כו (ס) וְהָיָה כִּי־תִבּוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ גִּחְלָה וִירֵשֶׁתָּה וְיִשְׁכַּבְתָּ בָּהּ:

מש"א וְהָיָה כִּי תִבּוֹא וְגו' וִירֵשֶׁתָּה וְיִשְׁכַּבְתָּ בָּהּ. מַגִּיד שֶׁלֹא נִתְחַיְבוּ בַּבְּכוּרִים עַד שֶׁכָּבְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ וְחִלְקוּהָ:

(ב) וְלָקַחְתָּ מִרְאשִׁית | כָּל־פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְיֹא מֵאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְשָׂמַתָּ בַּטָּנָא וְהִלַּכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם:

מש"א מִרְאשִׁית. וְלֹא כָּל רֹאשִׁית שָׂאִין כָּל הַפְּרוֹת חַיִּבִּין בַּבְּכוּרִים אֲלָא ז' הַמִּינִין בְּלִבָּד נֶאֱמַר כָּאֵן אָרֶץ וְנֶאֱמַר לְהֵלֶן אָרֶץ חֹטָה וְשַׁעֲוָרָה וְגו' מִה לְהֵלֶן מִז' הַמִּינִין שֶׁנִּשְׁתַּבַּחָה בָּהֶן אָרֶץ יִשְׂרָאֵל אִף כָּאֵן שָׁבַח אָרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן ז' הַמִּינִין זֵית שֶׁמֶן זֵית אֲגוּרֵי שֶׁשְׁמֵנוּ אֲגוּר בְּתוֹכּוֹ וְדָבַשׁ הוּא דָּבַשׁ תְּמָרִים: מִרְאשִׁית. אָדָם יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְרוֹאֶה תֵּאֲנָה שֶׁבִּכְרָה כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ גָּמִי לְסִימָן וְאוֹמֵר הֲרִי זֶה בְּכוּרִים:

(ג) וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְהִיָּה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגְדַּתִּי הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבוֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ:

מש"א אֲשֶׁר יְהִיָּה בַּיָּמִים הָהֵם. אֵין לָךְ אֲלָא כֹהֵן שֶׁבִּימֶיךָ כְּמוֹ שֶׁהוּא: וְאָמַרְתָּ אֵלָיו. שְׁאִינֶךָ כַּפּוּי טוֹבָה: הִגְדַּתִּי הַיּוֹם. פַּעַם אַחַת בַּשָּׁנָה וְלֹא שְׁתֵּי פַעַמִּים:

(ד) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּנָא מִיָּדְךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

מש"א וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּנָא מִיָּדְךָ. לְהִנִּיף אוֹתוֹ. כֹּהֵן מַנִּיחַ יָדוֹ תַּחַת יָד הַבָּעֲלִים וּמַנִּיף:

(ה) וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אֲבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיִם וַיִּגַּר שָׁם בְּמִתִּי מֶעֱט וַיְהִי־שָׁם לִגְוִי גָדוֹל עַצוֹם וָרֹב:

מש"א וְעָנִיתָ. ל' הִרְמַת קוֹל: אֲרָמִי אוֹבֵד אָבִי. מִזְכִּיר חֲסִדֵּי הַמָּקוֹם אֲרָמִי אוֹבֵד אָבִי לָכֵן בִּקֵּשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל כְּשֶׁרָדַף אַחֵר יַעֲקֹב וּבִשְׁבִיל שֶׁחָשַׁב לַעֲשׂוֹת חָשַׁב לוֹ הַמָּקוֹם כְּאִלוֹ עָשָׂה שֶׁבַעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים חוֹשֵׁב לָהֶם הַקְּב"ה מַחֲשָׁבָה כְּמַעֲשֵׂה: וַיֵּרֶד מִצְרַיִם. וְעוֹד אַחֲרִים בָּאוּ עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ שְׁאֲחָרֵי זֹאת יֵרֵד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם: בְּמִתִּי מֶעֱט. בִּשְׁבַעִים נֶפֶשׁ

(ו) וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיְהִינּוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה:

(ז) וַנַּעֲלֶק אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹלָנוּ וַיֵּרָא אֶת־עַנְיָנוּ וְאֶת־עַמְלָנוּ וְאֶת־לַחֲצָנוּ:

(ח) וַיּוֹצֵאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה וּבְמִרְא גָדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמִפְתִּיִם:

(ט) וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיַּתְּנֵלָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אָרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ:

מש"א אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה. זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: וַיַּתֵּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ. כְּמַשְׁמַעוֹ:

(י) וְעָתָה הִנֵּה הִבֵּאתִי אֶת־רֹאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִי יְהוָה וְהִנְחֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

מש"א וְהִנְחֹתוֹ. מַגִּיד שֶׁנּוֹטְלוּ אַחֵר הַנֶּפֶת הַכֹּהֵן, וְאוֹחֲזֵי בִידוֹ כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא, וְחוֹזֵר וּמַנִּיף:

(יא) וְשִׂמַּחְתָּ בְּכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר־נָתַן־לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתְךָ אֹתָהּ וְהַלּוֹי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ: ס

מש"א וְשִׂמַּחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב. מִכָּאֵן אָמְרוּ אֵין קוֹרִין מִקְרָא בְּכוּרִים אֲלָא בְּזֶמֶן שִׂמְחָה מַעֲצָרַת וְעַד הַחֵג שֶׁאָדָם מְלַקֵּט תְּבוּאָתוֹ וּפְרוֹתָיו וַיֵּינוּ וְשָׁמְנוּ אֲבָל מִהַחֵג וְאֵילָךְ מִבִּיא וְאֵינוּ קוֹרֵא: אֹתָהּ וְהַלּוֹי. אִף הַלּוֹי חַיִּב בַּבְּכוּרִים אִם נָטְעוּ בְּתוֹךְ עֲרֵיקָם: וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ. מִבִּיא וְאֵינוּ קוֹרֵא שְׁאֵינוּ יָכוֹל לֹמַר לַאֲבוֹתֵינוּ:

א וַיְהִי, אָרִי תִיעוֹל לְאֶרֶץ, דִּי אֱלֹהֶךָ, יְהִיב לָךְ אַחְסָנָא; וְתִירְתָּהּ, וְתַתִּיב בָּהּ.

ב וְתִסַּב מְרִישׁ כָּל אֲבָא דְאֶרֶץ, דְּתַעִיל מֵאֶרֶץ דִּי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לָךְ וְתִשׁוּי בְּסִלָּא; וְתַהֲךָ, לְאַתְרָא, דִּיתְרַעֵי יי אֱלֹהֶךָ, לְאַשְׁרָאָה שְׂכִינְתִּיהָ תַּמָּן.

ג וְתִיתִי, לוֹת כְּהֵנָא, דִּיהִי, בְּיוֹמֵיָא הָאֲנֹון; וְתִימַר לִיה, חוּיְתִי יוֹמָא דִּין קָדָם יי אֱלֹהֶךָ, אָרִי עֲאֵלִית לְאֶרֶץ, דְּקִיִּים יי לְאַבְהֵתְנָא לְמַתָּן לָנָא.

ד וַיִּסַּב כְּהֵנָא סִלָּא, מִן יָדְךָ; וַיַּחֲתִינִיהָ קָדָם, מִדְּבַחַא דִּי אֱלֹהֶךָ.

ה וְתַתִּיב וְתִימַר קָדָם יי אֱלֹהֶךָ, לָבֵן אֶרְמָאָה בְּעָא לְאַבְדָּא יֵת אֲבָא, וְנַחַת לְמִצְרַיִם, וְדָר תַּמָּן בְּעָם זַעִיר; וְהוּא תַּמָּן, לְעָם רַב תַּקִּיף וְסָגִי.

וּבְאֶבְיָשׁוּ לָנָא מִצְרַאִי, וְעַנְיוֹנָא; וַיְהִיב עַלְלָא, פְּלַחְנָא קִשְׂיָא.

ז וַנַּעֲלִינָא, קָדָם יי אֱלֹהָא דְאַבְהֵתְנָא; וְקָבִיל יי צְלוֹתְנָא, וְגַלִּי קְדָמוּהִי עַמְלָנָא וְלִיאֹוֹתְנָא וְדַחְקָנָא.

ח וְאַפְקֵנָא יי, מִמִּצְרַיִם, בְּיַד תַּקִּיפָא וּבְדָרַע מְרָמָם, וּבְחִזּוֹנָא רַבָּא וּבְאַתִּין, וּבְמוֹפְתִין.

ט וְאִיתִינָא, לְאַתְרָא הָדִין; וַיְהִיב לָנָא יֵת אֶרֶץ הָדָא, אֶרֶע עֲבָדָא חֶלֶב וְדָבָשׁ.

י וְכַעַן, הָא אִיתִיתִי יֵת רִישׁ אֲבָא דְאֶרֶץ, דִּיהִבְתָּ לִּי, יי; וְתַחֲתִינִיהָ, קָדָם יי אֱלֹהֶךָ, וְתַסְגּוֹד, קָדָם יי אֱלֹהֶךָ.

יא וְתַחֲדֵי בְּכָל טַבְתָּא, דִּיהִיב לָךְ יי אֱלֹהֶךָ וְלֹאנֵשׁ בֵּיתְךָ: אַתָּה, וְלִיּוֹאָה, וְגִיּוֹרָא, דְּבִינְךָ.